

VRTEC.

Izbaja
1. dné
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 12.

V Ljubljani 1. decembra 1878.

Leto VIII.

Dr. Janez Bleiweis.

Težko se najde človek v naši milej slovenski domovini, ki bi ne bil slišal še nikoli tega imena. Dr. Janez Bleiweis znan je v vsakej kóči prostega slovenskega ljudstva, a znan je tudi daleč daleč po širocem svetu.

Naše prosto domače ljudstvo ga pozná na gospodarsko-kmetijskem polji, a učenjaki ga poznajo po izvanrednosti njegovega duhá. Gost mrak je še ležal po slovenskih pokrajinah, ko je dr. Janez Bleiweis že pred petintridesetimi leti stopil podučevaje med naše slovensko ljudstvo, katero se večinoma niti zavedalo ni svojega rodú, a mnogi so se še celó sramovali svojega milega materinega jezika. A krepko in nevstrašeno je šel on med zaničevani narod slovenski, povzdignil ga je iz prahú, izpodbujal in podučeval ga je, kakor le dobri oče podučuje svoje otroke. In njegovo vztrajno delovanje ni bilo zastoj; odprl je slovenskemu narodu hram vsestranskega znanja in izornike.

Zato se je pa tudi v središči slovenskih dežel, v belej Ljubljani, vršila 19. dné pretečenega meseca velika národna slavnost, kakoršne ni še doživel nobeden izmed nas Slovencev, zavedajočih se svojega naroda. Ta slavnost je bila v čast dr. Janezu Bleiweisu, kateremu je dobri Bog dal čakati sedemdeseti dan njegovega rojstva. Od vseh strani mu je na ta dan slovensko ljudstvo čestitalo in izrekalo svojo udanost, svoje spoštovanje, svojo ljubezen. In kaj mu ne bi? Slovenski narod pozná in cení brezšteviline zasluge tega gospoda, ter ga že davno imenuje svojega „očeta.“ Njegova dela bodo blagoslavljali še pozni vnuki in pomnili bodo, da je on za časa narodnega probujenja bil njihovim pradedom vodnik.

In ta mož, ki v sedemdesetem letu svoje dôbe še vedno dela za narod slovenski, kakor je delal v najlepšem cvetu svoje mladosti, pač zasluži, da se ga tudi vi otroci hvaležno spominjate. Saj njegovo srce ljubi tudi vas, kar se vidi iz mnogih njegovih spisov in krepkih govorov, v katerih se vedno poteza za vspešni nauk v materinem jeziku po naših ljudskih šolah. Njemu se imate tudi zahvaliti, da imate že zdaj precejšnje število primernih knjižic, pisanih v svojem milem materinem jeziku, kajti njegov časopis „Novice“ so izpodbujale slovenske pisatelje, da naj marljivo delajo na domačem slovstvenem polji. On je bil tudi prvi, ki je z veseljem pozdravil vaš „Vrtec“ in vam živo priporočal, da ga berite.

Ko bi hoteli vse na drobno popisati, kaj je storil dr. Janez Bleiweis za napredek in izorniko slovenskega naroda, narasla bi velika in debela kniga; po pravici ga torej imenuje slovensko ljudstvo svojega „očeta.“

In res je dr. Janez Bleiweis naš narodni oče, kakoršnih se le malo najde po svetu. Tako slovèč in plemenit mož, čegar dela so razširjena ne le po vsej naši domovini, nego tudi po drugih deželah, katerega imé je znano tudi tujim izobraženim narodom, vreden je, da ga tudi vi poznate, ljubi otroci. Sramotno bi bilo za vas, ki hodete poznejši gospodarji in gospodinje na slovenskej zemlji, ako bi ne znali povedati: kdo in kaj je bil dr. Janez Bleiweis. Zatorej si dobro zapomnite in se učite na pamet naslednje vrstice:

Dr. Janez Bleiweis se je porodil 19. novembra 1808. leta v Kranji na Gorenjskem. Oče Valentin mu je bil trgovec, ki si je s poštenostjo in pridnostjo pridobil obče spoštovanje in je umrl 1866. leta v Ljubljani. Mati mu je umrla leta 1826., ko je bil Janez 17 let star. Ljudske šole je izvršil v Kranji, latinske v Ljubljani. Po dovršenih latinskih šolah gre na Dunaj zdravoslovja se učiti. Leta 1832. postane doktor medicine, ter ostane še dalje na Dunaji, kjer posluša predavanja o živinozdravilstvu na ondotnem c. kr. ži-

vinozdravniškem zavodu. Leta 1843. pride v Ljubljano — svojo domovino. Tukaj dobi profesorsko službo na tedanji medicinski in ranoceljski šoli, ter postane ob enem tajnik c. kr. kmetijske družbe. S tajništvom prevzame tudi uredovanje „Novic“, katere še dandanes izhajajo v prosep kmetijskega gospodarstva na Kranjskem. Z „Novicami“ so dobili Slovenci tudi kmetijsko kemijo, vinorejo, občno povestnico in več drugih za slovenski narod prav primernih knjižic. Iz Bleiweisovega peresa je poteklo mnogo koristnih knjig za naše kmetijske gospodarje, pa tudi drugih učenih spisov in razprav je prišlo z njegovim trudom na svetlo. Ta njegova marljivost se je kmalu razglasila tudi po drugih zemljah preko našega cesarstva. Ne samo, da ga so razna učena daljna društva za svojega častnega, pa tudi dopisovajočega uda imenovala, počastil ga je tudi ruski car 1862. l. z odlikovanjem Vladimirovega reda za njegove slovstvene zasluge. Istega leta poklonili mu so štajerski Slovenci zlat kozarec; 1863. leta podarili so mu ljubljanski čestitelji v slavo dvajsetletnega vredovanja „Novic“ srebrn tintnik z zlatim peresom, a 1866. leta podelil mu je naš cesar Franca-Jozefa red. Predsednik slovenskega literarno-političnega društva 1848. l. je mnogo storil na korist svoje domovine. Od tega leta je bil zmirom narodni zastopnik v kranjskem deželnem zboru, a pozneje tudi deželni in mestni odbornik.

To vam je kratek životopis tega plemenitega slovenskega rodoljuba, katerega majheno sliko imate na prvi strani denašnjega „Vrtčevega“ lista. Zna se, da v tej sliki ne najdete onega plemenitega lica in one prijaznosti, ki ju je možno gledati le v živej podobi Bleiweisovej.

A vi otroci, ki ga znabiti poznate živega, gotovo bodete pripovedovali v svojej starosti o tem slovenskem učenjaku vsem ónim, ki niso imeli te sreče, da bi ga bili poznali za časa njegovega življenja, a vaši potomci vas bodo šteli srečne, da ste živeli v dóbi svoje mladosti z očetom slovenskega naroda — dr. Janezom Bleiweisom,

Bog naj ga ohrani še mnoga leta slovenskemu narodu na srečo, čast in slavo!

I. T.

Na sv. Miklavža večer.

„Mamica, sladka moja mamica!“ reče Vladimirček, „kako je vendar to, da sv. Miklavž k nam nič več ne pride? Ali je bolan, ali je pa na mene hud, ker vam sem bil tolikokrat nepokoren. Poprejšna leta mi je vselej kaj lepega prinesel, a zdaj ga že tako dolgo ni bilo k nam.“

„Ljubo moje dete,“ rečejo mati, „zdaj so se časi izpremenili. Ko so še tvoj oče živeli, lahko nam je bilo ti pripraviti kak darek sv. Miklavža; ali zdaj, ko nimaš več očeta, in se je po vojski vse podražilo, zdaj moramo veseli biti, da se preživimo in lakote konec ne vzamemo. Lahko bi mi bilo prenašati siromaštvo, ako bi le še tvoj ljubi oče bil pri življenji. Rada bi vse drugo izgubila, rada s teboj od hiše do hiše kruha prosila, ako bi le on še bil živ, ali oh — oh, tvoj dobri oče je umrl!“

„Mati, kaj je to: oče je umrl! Tega ne umejem,“ reče Vladimirček, položivši svojo kodrasto glavico v materino naročje.

„Oče je umrl, to je, on je naju za vselej zapustil,“ rečejo žalostna mati, „ter je odšel tjà gori k nebeškemu očetu.“

„Oče so tedaj odšli v nebesa?“ povpraša Vladimirček, „nu, to so prav storili. Ali kako je vendar mogoče, da so tebe, ljuba moja mamica, in mene, svojega Vladimirčka zapustili? Zakaj niso vzeli tudi naju s seboj? Ali znabiti naju niso imeli radi?“

„In še kakó!“ rečejo mati, „le ti ostani še naprej tako dober in priden, kakor si bil doslej, in te bodo oče še vedno radi imeli. A morali so naju zapustiti, ker so morali umreti za cesarja in domovino.“

„Kakšen človek pa je cesar?“ vpraša Vladimirček, „o tem človeku mi niste še nikoli nič povedali. Ali je on tudi tako dober, kakor so bili moj oče? Ali nas ima tudi on rad?“

„To se zna, ljubo moje dete,“ pristavijo mati, „on te ima ravno tako rad, kakor so te imeli tvoj rajni oče. Cesar je oče nas vseh, on skrbi in varuje, da se v deželi vse lepo, redno in varno godi in zvršuje. Ako bi cesarja ne imeli, prišli bi sovražniki v naše hiše, zažgali bi nam jih in nam pobrali vse, kar imamo. Cesar skrbi za varnost našega življenja in premoženja. A še mnogo drugih dobrot nam izkazuje naš dobri cesar Franc Jožef I., ki bi rad, da bi bili vsi njegovi podložniki srečni in zadovoljni.“

„In vse to stori cesar!“ vzklikne čuděč se Vladimirček, „on je tedaj velik dobrotnik ljudém. Tudi jaz ga hočem odslej ljubiti in vsaki dan zanj moliti: O Bog ohrani nam še mnogo let našega dobrega cesarja Franca Jožefa! ker nas on tako rad ima in nam toliko dobrot izkazuje, zatorej ohrani ga zdravega in veselega. A tudi meni daj, da bi bil pobožen in dober, ter bi tako mogel svojemu cesarju veselje delati. In kadar dorastem in krepkejši postanem, potlej ga hočem tudi jaz braniti, da se mu nič hudega ne zgodi, in če umrem zanj v vojski, potlej pridem tudi jaz v nebesa k svojemu dobremu očetu. Kaj ne, ljuba mamica?“

V tem nekdo potrka na vrata. Vrata se odpró na stežjaj in star vojak ob brglah stopi v sobo. „Oh, usmilite se, draga gospa!“ vzdihne ubogi vojak „usmilite se mene onemoglega starčka! Dajte mi kaj jesti, že dva dni nisem imel grizljeja v ustih, in slab sem, da se komaj plazim po svetu; usmilite se ubozega siromaka in Bog vam bode stotero povrnil.“

Materi se je vojak zeló smilil. Milo pogledajo Vladimirčka in mu rekó: „Nu kaj misliš, Vladimirček, kaj je nama storiti?“

„Ubozega starčka čez noč pri nas obdržati,“ odgovori Vladimirček, „in mu kaj jesti dati; vidi se mu, da je lačen. Kaj ne mati, da storite tako? To bi bilo pač grdo od naju, ako bi ta dobri starček moral po tako mrzlej noči lačen in truden dalje potovati. Kadar sem jaz lačen, hitro pridete vi in mi date kruha; in če se na trn zbodem, pridete tudi, da mi trn potegnete iz noge. Ljuba mamica, vi ste tako dobri z menoj, bodite dobri tudi temu ubogemu starčku in obdržite ga pod našo streho.“

„Dà, dà, ljubo moje dete, to tudi storim,“ rečejo mati in si obrišejo solzé, ki so jim iz oči pritekale; a starčku ponudijo stol, ter mu rekó, naj se vsede, dokler mu kaj za večerjo pripravijo. V tem prinese Vladimirček dve jabolki, ki so mu ju mati dali za kosilce, podá ju starčku in mu reče: „Vzemite in jejte, dokler vam mati pripravijo kaj boljšega za večerjo; znam, da lačnemu bití ni dobro.“

Kmalu je bila večerja gotova. Pri večerji pripoveduje starček koliko hudega je moral že pretrpeti, odkar je iz vojaške službe, in se mora od hiše do hiše potikati, in ob milostinjah dobrih ljudi živeti. Vladimirček je na odprta usta vse to poslušal, kajti kaj tacega še nikoli ni slišal. A mati so bili zelo žalostni; mislili so na svojega moža, kateri je, kakor jim je bilo sporočeno, v vojski žalostno poginil. „Oh,“ vzdihnejo, „kako srečna bi bila jaz, da mi moj mož še živi, če bi se tudi ob brglah vrnil domov, kakor vi. Moj Rajko, Bog mu daj dobro, znal je vrlo lepo pisati, in s pisanjem bi si lahko po kak krajcar zaslužil, a jaz bi zopet pridno pléla in šivala, ter bi si tako pošteno za živež skrbela.“

„Ali je Rajko Dobrinovič vaš mož?“ pade jej starček v besedo. „On njem bi vam znal jaz kaj povedati. On ni mrtev; bil je res hudo ranjen, a rana ni bila smrtna in zdaj mu je zopet dobro!“

„Kaj? moj mož Rajko živi!“ zavpije od veselja vsa izvan sebe uboga žena, „on živi, in njemu je dobro? O govorite, starec, govorite, kje je? kje dobdem svojega dobrega moža, da mu pohitim naproti in ga pritisnem na svoje prsi? Povejte, prosim vas, povejte, kje je moj mož Rajko?“

Zdaj položi starček brado in beraško obleko od sebe, objame osupneno ženo, poljubi jo in pritisne na svoje prsi. „O preljuba moja Ana!“ zavpije veselo mož, „tedaj sem zopet tako srečen da te vidim! O koliko veselja za mene! In kako dober je ljubi Bog, da mi je mojo blago ženo zopet podaril! A tudi ti, dobri moj Vladimirček,“ rečejo oče vzešči dečka v naročje, „tudi ti si zopet pri meni, moje preljubeznjivo dete! O Bog! hvala, stotera hvala ti bodi za to veliko srečo!“ Zdaj zopet objema preljubo ženo, katera od prevelike sreče in veselja ni mogla družega izpregovoriti, nego samo dve besedi: „Moj Rajko!“ Ves čas je le molila, jokala in zopet molila.

Ko se je to nenadno veselje nekoliko poleglo, začel je Rajko pripovedovati svoje zgrade in nezgrade. „Zahvalimo se,“ reče, „preljuba moja Ana, najpred ljubemu Bogu. On me je obvaroval, da me ni zadela sovražna krogla in mi dal doživeti veselje, da se zopet srečni in zdravi vidimo. On je naklonil takó, da sem nadvojvodi rešil življenje ter kmalu po prvem ognju postal četnik (major). A zdaj je v zahodnej Indiji umrl moj stric, bogat trgovec, ki mi je zapustil osemdeset tisoč goldinarjev dedovine. Toda misel, da imam pošteno in bogoljubno ženo, in dobrega sina, to me mnogo bolj veseli nego vse bogastvo, ki ga sem podedoval. A izkušati sem vaju hotel: si li ti, moja dobra žena Ana tudi dobro vzredila najinega sina Vladimirčka, in je-li Vladimirček še vedno tako dober in priden kakor je bil, ko sem bil še jaz domá. Nu tega sem se na svoje veliko veselje popolnem prepričal, da je še vse tako, kakor je bilo, ko sem bil še jaz pri vaju.“ Nato odprejo oče popotno torbico in reko: „Prinesel sem vama za denašnji večer tudi dar sv. Miklavža. Na, vzemi, Vladimirček, to lepo knjižico s podobami in ž njo tudi te lepe igrače; a ti Ana, vzemi ta prsten, in spomni se, kadar koli ga pogledaš, resničnih besed mojega rajncega očeta, ki so večkrat djali: „Bog dobrih ljudi nikoli ne zapusti, nego poplačuje jih z nebeškim blagoslovom.“

Manica.

Bilo je na sveti večer. Oče so danes poprej kakor po navadi delo odložili. „Nu otroci,“ reko Jožku, Ivanku in Manici, „vzemite svoje plašče in oblecite se gorke, gremo malo na trg, da vidimo, kako se božična darila razprodajejo.“

„Oh, tega smo veseli, ljubi oče!“ vzkliknejo vsi trije ter se hité oblačit. Ni trajalo dolgo, in oče, mati in otroci so bili v gorke kožuhe in plašče zaviti in pripravljeni na odhod. Oče zapró vrata in veselo stopajo za materjo in otroci.

Kako se danes otrokom blesté lica od veselja! Tega večera so se že dolgo veselili. Po cesti je vse mrgolelo ljudi. Velika množica se je sprehajala po mestnih ulicah sem ter tja. Domóv idoči so nosili raznovrstne zavitke in zaboječke pod pazhó. Kaj neki je bilo v njih?

Zdaj je tudi naša družinica prispela na trg. Tù je stala dolga vrsta lesenih prodajalnic, ki so bile vse lepo razsvitljene. Kako se tu vse blestí in leskeče!

Tu je prodajalnica s punicami, ki so skoraj vse v lepej z zlatom obröbljenej obleki. Kako prijazno se smejejo veselim deklicam, ki stojé v celih tropah pred njimi, ter prosijo starše, da jim kupijo to ali óno.

Ondu je zopet druga prodajalnica za dečke. Tu se vidijo puške, sablje, bobni, čelade, leseni vojaki, piščalke, vozički, konji in Bog zna kaj vse družega. Pred to prodajalnico so stali dečki kakor pribiti. Niso se mogli nagledati lepih stvari. Iz marsikaterih ustic je bilo slišati: Oče, jaz bi rad imel to! Mati, kupite mi konja, meni boben, jaz hočem sabljo, i. t. d.

Glej, ondu je zopet mož, ki prodaja medene potičice, sladke in različne podobe, iztlačene iz sladkega medú in sladkorja. Vse je lepo okinčano in v pozlačen papír povito. Oh, kako vse te stvari lepo ležé in vabijo otroke, kakor bi hotele reči: „Pridite in okusite nas!“

Pred jedno prodajalnico takih slaščic se ustavijo tudi oče. Otroci so se že na tihem veselili. Znali so, da se oče tukaj niso zamán ustavili. In tako je tudi bilo. Vsacemu kupijo velik zavitek medenih kruhkov in različnih sladkornih stvari.

Jožek je radoveden, kakšnega okusa so te lepe reči; zatorej odvije zavitek in jih začne jesti. Ivanek vtakne svoj zavitek v žep. Pa tudi njemu ni dalo mirú. Skrivaje sega v žep in jih polagoma nosi v usta, da mu naposled nič več ne ostane v žepu.

Le Manica ne okusi nobene stvarce. Globoko v žep potisne svoje sladkarije in veselo stopa za materjo. „Ti boš svoje kruhke jedla še le domá?“ vpraša jo Ivanek. „Dà!“ odgovori Manica.

A Manica je imela vse drugačne misli o svojem zavitku. Radovedno se je ozirala na vse strani, kakor bi koga iskala. Ugledavši trôpo otrok, skrbno jih je ogledovala. Videti je bilo, da se ne briga toliko za lepe stvari, temveč za otroke, ki so hodili po ulicah. Kaj neki je namerovala?

Zdaj zagleda Manica ubogo deklico. Obraz je imela bleđ in prepaden. Obleko tenko in raztrgano. Okoli vratú staro volnato ruto. Na pol zmrzli roki drží pod ubogi platneni zastor. Tako stoji sirota in žalostno pogledava v prodajalnice, kjer se prodajejo sladki kruhki. Vidi se jej, da bi tudi ona

rada imela kak košček sladkega kruhka. A ni ga človeka, da bi se usmilil in kupil kruhek lačnej siroti, ki tako milo gleda po lepih darovih, ki jih dobivajo drugi otroci.

Ali glej! Nekdo je vendar, ki jo vidi in se je usmili. Bila je to Manica. „Uboga deklica,“ misli si „naj ima tudi kako veselje za božični praznik!“

Zdaj ostane Manica nekoliko stopinj za svojimi starši. Tihoma potegne zavitek iz žepa, stopi k ubožnej deklici in ga jej naglo potisne v roki. Deklica se tega nekoliko ustraši. Hitro pogleda, kaj je v zavitku. — Oj, koliko veselje!

Ubožno dekletce se ozré, da bi se zahvalilo blagej dobrotnici, ali Manica je že davno izpred nje. Bila je zopet pri svojih starših in zdaj je še le bila prav vesela lepih sladkih reči, katere so jej mati na sejmu kupili.

Velika množica ljudi se je valila po ulicah gori in doli. Ali nihče ni zapazil blagega dejanja Maničinega. Samo jeden jo je videl — ljubi Bog v nébesih, ki stotero poplača vse, kar smo dobrega storili siromakom na zemlji.

Tone Brezovnik.

Mladi brijač.

Lanske jeseni pride v priprasto krčmo nek tujec z veliko brado. Prej, nego si reče prinesiti jedi in pijače, povpraša krčmarja, je-li tukaj blizu kak brijač, ker bi se dal rad obriti. Krčmar mu odgovori, da brijač stanuje precej tikoma njegove krčme, po katerega na tujčevo prošnjo tudi takój pošlje.

Ko brijač pride, reče mu tujec: „Prosim vas, da bi me obrili, ali to vam povem, pazite se dobro, ker sem zeló občutljiv, da me ne vrežete. Ako me ne vrežete, plačam vam cekin, ako me pa le količkaj vrežete, takój vas prebodem z nožem.“ Tujec je res imel pri sebi velik, zeló oster nož, in brijač si je lahko mislil, da se tujec ne šali.

Ves prestašen otide brijač iz krčme, ter ne reče niti besedice. Domóv prišedši, pošlje svojega pomočnika v krčmo k tujemu človeku.

Tujec tudi temu ravno tako pové. Tudi ta se prestraši, otide, in pošlje brijaškega učenca k njemu.

Ko sliši brijaški učenec, da dobi cekin, zeló se razveseli tega in se takój pripravi za svoje delo. „Za cekin si lahko kupim celo obleko,“ misli si mladi brijaček, „a pazil se bodem, da tujca ne vrežem. Ako ga pa vrežem, nu potlej tudi znam, kaj mi je storiti . . .“

Mladi brijač pride v krčmo. Tujec mu to isto pové, kar je povedal poprejšnima, ali brijaški deček se za vse to nič ne zmeni; vzame britev in začne tujca briti na vse strani, kakor da bi delal za kako navadno desetico.

Ko tujec vstane in se v ogledalo pogleda, reče mlademu brijaču: „Ti si pa res mojster v svojem delu. Povédi mi, odkod ti je tolika pogumnost? Kajti po pravici ti povem, ako bi me bil le količkaj vrezal, jaz bi te bil res prebodel s svojim ostrim nožem.“

Smijoč se, odgovori mu pogumni brijaček: „Gospod, znabiti da ste drugače zeló moder človek, ali dopustite, da vam po pravici povem, da sem jaz vendar še modrejši od vas. Kako ste le misliti mogli na to, da bi vi mene prebodli? Jaz sem prišel k vam in začel sem vas briti s trdnim namenom, ako

vas le količkaj vrežem, da vam v tistem trenutku prerežem vrat in pobegnem. Moje življenje ni bilo tedaj v vaših rokah, ampak kakor vidite vsled vaših nepremišljenih besedi, bilo je le vaše življenje v mojih rokah. To, kar ste vi nameravali storiti z menoj ubogim brijačem vsled svoje neumne baharije, to bi bil storil jaz z vami, da si rešim svoje življenje.“

Ko tujec vse to sliši, obledí kakor smrt. Vzame mošnjo z denarji in bogato obdari brijaškega učenca, rekoč: „Bil sem že večkrat v nevarnosti svojega življenja, ali v tolikej nevarnosti vendar še nikoli kakor danes.“

Ves zamišljen otide tujec iz vasí.

Nas pa ta povest uči, kako premišljeni moramo biti, kadar kaj govorimo.

D. V.

Čudna hišica.

Čudno hišico poznam s polnim gospodarstvom. Notri je mlin, notri je kuhinja, kjer se noč in dan pripravlja topla hrana. V tej hišici je mnogo hodov in prehodov in urni mali sluge raznašajo toplo hrano v vse ogle hiše. V tej hiši je nevtrudljiv gospodar. On ne zaspí ne po dnevi ne po noči niti jedne minute; vedno dela in ropoče: tèk tèk, ter goni nagle služabnike v vse ogle hiše, kjer se vpraša samo za hrano, pijačo in gorkoto.

Tudi obširna dvorana je v tej hiši, kamor lahko prihaja čist zrak; dvoje svetlih oken ima z oknicama. Po noči se oknici zapirate, po dnevi se odpirate. V hiši živi nevidna gospodinja. Te gospodinje ni videti, a vendar ona vse uravnava, vse oživlja; zanjo se toliko trudi gospodar, zanjo delajo mali sluge, ona se gleda v svetla okenca, odpira in zapira oknici.

Ako otide gospodinja iz hišice, takój vse omolkne. Gospodar neha zbijati, sluge se ustavijo po hodiščih, v vsej hiši postane tiho, pusto in hladno in oknici se zaprete. A kam gre gospodinja? Tjá, odkoder je prišla: v ne b ó. Na zemlji je ona samo gostja, in v prah se razsiplje hišica brez gospodinje.

A. K.

Zima.

Pozno na jesen, ko ljube ptice, vse najboljše pevke, že davno od nas odleté; ko po rujavih pašnikih vse zapuščeno stoji; ko bridka slana pári poslednje blede cvetice in severna burja rézno brije po mrklej ledini v vrtincih igraje se z listjem, raz drevja nagolenim; — tedaj se nežno zelenje pa še jedenkrat prijazno razvija po njivah, češ, da nam polje še zadnjikrat pokaže svoje nadepolno lice, predno se skoraj potem za dljé časa zagrne v beli plašč. Poleg vsega tega pa kmetič že vé, da je „zima pred durmi.“

Kamor se človek obrne, povsod je vse tiho in mirno. Le sim ter tja po skednjih še cepec poka ob ajdov snop in črne kavke, neme in lačne sédajo na travnik. To so znamenja, da pojde kmalu sneg.

Ne b ó dan na dan mrklo sneží, megla se vlačí od jutra do večera, noč se stika z dnevom, in necega jutra, kako se čudno blišči! Vse je svitlo in belo, sneg je padel.

Že ga je na debelo, pa le še siplje, in z lehka prši doli na zemljo! Sedaj gre drobna sipa, sedaj gre koscema. Te bele muhe, vsaka mična in lična vrtalka na šest voglov, kako letajo in plešejo po mrzlem zraku!

Tiho in nemo se sneg doli iz skrivnostnih višav vlega zemlji na onemogle prsi, kakor tlačéča mora po noči na spečega človeka.

Skrbni gospodar kar moléé strmi izpred praga pod milo nebó. Dobro mu dè, videčemu, kako slamnata streha prijazno toplo odeva pohišstvo; ali milo se mu dela, pregledovajočemu, kako sadno drevje po vrtu teží k tlam, kako se napete veje nizko šibé, poječávajo in pokajo.

Pa kaj drevje, ki ne vé in ne čuti, kaj se godí; poglejmo uboge živali, ki z nami zimo prebijajo, prezebajo in stradajo! Kadar zapade sneg, gnjetó se vse okoli človeških stanovanj. Od jutra do večera milo prežé po hrani za svoj prazni želodec, in skoraj miloščine prosijo človeka.

Glej rujavega kraljička, ki prvi prinaša sneg z gorá! Kako ta uboga živalca ves božji dan skakljá okoli pohišstva, smuče skozi luknje v skladnice, ter na tanko in dobro prebrskava vsako smético tik stene, da bi dobil kaj jesti. Ščinkovec vrhi hruške na jednej nogi čepèč, drugo pa k sebi stískajoč v razmršeni kožušček, čivka in lačno preží pred hleve, kedaj bode hlapec ali dekla živini nasipala in morebiti kako zrnice ali vsaj kak otrobek raztresla. In rumeni strnad, ves otrpnel od mraza, obeša se okoli svisel po gluhem klasji iz otepov, da bi našel kako zrnice in se okrepečal. Le vrabec malo kaj čuti tistih rev in nadlog, s katerimi se njegoví sorodniki po zimi tako bridko boré. On po vsem pohištvu kakor domá, premeta vsa kota po svislih, po skednjih in odrih, kjer se kolikor toliko strnenedega pridelka nahaja. Kadar sliši, da kurja trôpa v veži kokodače, že preží iz kake zgornje line pred prag. In komaj kuretina kaj dobí, smuk! je tudi on, nepovabljeni gost, že tudi med njimi.

Ali predno se tako stradajoča ptičja žival komaj za najhujšo silo okrepeča, zaléze jo noč. Pač gleda, da vsaj pod kakim nastreškom vtakne mrzlo glavico pod perotnico, vendar le na vsem životu od mraza drhtí, razen vrabca, ki se blizu kacega toplega duška iz hleva še precej povoljno počuti.

Ne le samo živali, tudi ljudjé mnogo trpé po zimi. Glej ubozega siromaka! Komaj za najhujšo potrebo v borne záplate zavitemu se udje od mraza tresejo. Kako mu se nogi šibite, kako ga vedno kašelj sili. Strgan rokav, gosli gole, palec iz črevlja, glava vsa bela, kakor s snegom opadena, zares je on sam prava zima po zimi! In vkljub tega lázi ubožec po ozkej gázi in zmrzlem snegu od veže do veže za suho skorjico kruha! Pa tudi marsikje stopí čez prag, kjer v hiši peč po zimi tako dolgočasno mrzla stojí, marsikje, kjer gladni otroci v samih srajcah milo prosijo matere kruha.

Iz ponižne vasíce pa tudi v mesto zima prikima. Tudi tù v velikih hišah in za širocimi vrati je toliko toliko sob, po katerih mraz izpreletava borne družine, katere nimajo kaj djati v peč in v lonec.

Premóžnejši milosréni ljudje ubogim siromakom dajejo hrano, obleko in kurjavo, pa se tudi spominjajo ubozih živalic, ki stradajo po zimi.

Sneg in zimsko veselje.

Zakrila je bogata jesen svoje milo in prijazno lice in mrzla zima užé krasoti vrhove naših gorá. Mrzel veter razpihava in nosi vélo drevesno listje preko polja in travnikov; zaostale cvetice pa s povešenimi glavicami sanjajo o preteklem poletnem in pouladnem veselji. Mični glasovi preljubih ptičic so utihnili, vse je tiho in mrtvo po naših gozdih in logih; le tu in tam še odmeva kak hripav glas vriščečih vranov. Vsa narava uživa sladek počitek, ter mirno in tiho pričakuje od stvarnika svoje krasnobele odeje.

Prijatelj! ali ne vidiš iz tega, kako resnobno in vendar ljubeznjivo vlada roka božja v naravi, in kako rédno se izvršuje neskončna misel božja v neizmernej očetovej hiši? Oko, katero rado gleda božje veličastvo v božjih naredbah, je v nebesa zamakneno; a sréc, katero se z veseljem navzéma v naravi večne ljubezni, je vedno plemenitejše, ponižnejše in prijaznejše Bogu in ljudem.

V tihej noči je mrzli krivec utrdil zemljino površje in pokrila stoječe vode s tenkimi ledenimi šipami, ter s svojim votlo donečim glasom vso naravo sladko zazibal v zimsko spanje. A zdaj, ko je vse tiho in mirno, priplavajo iz oblakov nežno-bele stvarce, rahlo se vlegajoč na stolec božjega stvarjenja, ter preoblačujejo loge in livade, polja in travnike v jednostavno obleko, katero občuduje človeško oko. Ta skrivnostna lepota je zopet živ dokaz nerazumljive večne vzajemnosti v nebeškem prostoru.

Poglejmo si zdaj natančneje te prelepe bele stvarce, ki zibajoč se veslajo po zraku jednako mušicam v gorkem poletnem večeru! — „Sneg je,“ odgovorili bodete otroci; — dà, mrzel sneg je, katerega se večkrat toliko navalí, da

še v šolo ne morete iti. A mnogo veselja vam tudi sneg pripravlja, kadar pokrije hiše, ceste, polja in vse, kar je zunaj, s svojo lepo, belo odejo. Takrat vas veselé, če malo zadričate na sanéh. In koliko veselja imate, kadar navalite pred sabo veliko grudo snega, postavite grudo na grudo, ter si naredíte sneženega možá, da potlej képe letijo od vseh strani

vanj. Kaj ne, vse to vam dela mnogo mnogo veselja!

A malo kateremu izmed vas je znabiti znano, kako se naredi sneg, to je, óne lepe male stvarce, ki vsako zimo namesto dežja padajo na našo zemljo. Poslušajte torej, naj vam tudi to povem.

Soparica, katera obstoji iz silno drobnih kapljic, po zimi zmrzne v zraku še predno se združi v kapljice. Potlej se sprime v bele kosmíce ali šopkej ki padajo na zemljo kakor krpice, in mi pravimo, da sneg gre. Čim bol, počasi zmrzuje soparica v zraku, tem večji in obflnejši so sneženi kosmíci, kadar pa mraz soparico nagloma strpne, takrat pada „babje pšeno“ in kmalu

potem se vsuje kakor moka droben sneg. — Kakšno podobo pa ima sneg? — Vzemite košček črnega sukná, in pristrezite nanj debelih sneženih kosmičev (snežink), katere vam je treba potem z drobnogledom opazovati. Videli bote brezštevne mične ledene iglice v podobi pravilnih zvezdic s šestimi trakovi. Vse to nam zopet kaže neskončno modrost in vsemogočnost božjo.

Da-si ima zima mnogo neprijetnosti, vendar ima tudi mnogo veselja za nas, posebno pred Božičem, kadar hodimo k zornicam častit s premnogimi lučicami obdano podobo matere božje ter zapojemo prelepo pesen: „Med zvezdami zvézdica sije.“ — In kadar vaši ljubi starši prižgó na božično drevesce lučice, takrat je vaša radost nepopisljiva. Takrat se tudi spominjajte, da sv. katoliška cerkev in ž njo vsi pravoverni kristjani obhajamo spomin Kristusovega rojstva, in da je ta dan najsvetejši celega leta.

Ognjeslav Cizelj.

Božična.

Zveličar preljubi
Je prišel nocoj,
Raduj se, o človek,
In slavo mu poj!
Prelepo in milo
Nebó se žari,
Tak svitile ni bilo
Nikdar še noči!

V višavi razlega
Se petje lepó,
Nebeški duhovi
Na nebu pojó.
„Naj Bogu bo slava.“
Odmeva vse čez,
„Mir zemlji izviraj
Nocoj iz nebes!“

In angel nebeški
Približa se sam,
Pastirjem oznani,
Ki pasejo tam:
„Nikar se ne bojte,
Veselje povem,
Mesija vsem rojen
Nocoj je ljudem!“

Pri Betlehem' mestu
Se čudo godi!
Tam v hlevu na slamci
To dete leži.
Živinico revno
Za družbo imá,
Pastirci tja pojd'te,
Molite Bogá!“

In radi vsi k njemu
Tja v hlevce hité,
Dar'vati, postreči
Skerbnó mu želé.
Pobožno častijo
To dete svetó,
Obljubijo vsi mu
Služiti zvestó.

Let tisoč, že več je
Od tiste noči,
On tisti pa zmiraj
Pri nas še živi.
Prisrčno častimo
S pastirci ga zdaj.
Zvestó mu služimo,
Da pridemo v raj!

A. P.

Na razvalinah Palmíre.

Zjutraj zgodaj smo bili vstali, ter se podali na pot, da bi tem prej dosegli Palmíro.*) Še ne daleč od Karjacije in bili smo že v puščavi. Velikanska planjava se je razprostirala pred nami, le daleč daleč pred nami videli smo tenke krive črte, kakor da bi jih bila sapa risala v pesek.

Konji so bili že zelo spehani, in čeravno so se pri vsakej stopinji skoraj do kolen v pesek pogrezali, vendar smo zelo urno jezdili. Tudi vreme nam ni bilo ugodno, kajti suh veter je bril po puščavi in črni oblaki so se jeli zbirati nad nami. Časi sem si svojo družčino malo ogledal in spominjal sem se male podobice, ki sem jo nekdanj videl, predstavljajočo „trôpo Beduinov préd hudim viharjem bežečo.“ Zadej, čisto zadej na planjavi, videle so se razvaline. Je li to Palmíra? Zdelo se mi je, kakor bi ne bilo mogoče, da bi te razvaline kaj družega kazale nego staro mesto Palmíro, in moja domišljija si je mnogo prizadevala, da bi si to krasno nekdanje mesto z vso njeno čaróбно podobo predstavila. Basni pripovedujejo, da pridejo dobri in zli duhovi iz puščave, ter prinesó novorojenim kraljevskim otrokom darila, in Palmíra se mi je dozdeval kraj, iz katerega so le dobri duhovi dohajali. Palmíra s svojim krasnim zidovjem, o katerem sem slišal pripovedovati, zdela se mi je mesto, s senčnatimi palmami obdano, v katerem so vsi dobri duhovi stanovali.

Črte, ki smo jih videli zjutraj, so bile goré, gole goré, brez dreves, brez listja in trave, samo skalovje, ki je oklépalo planjavo, kake 4 ure dolgo in ravno toliko široko. Dolina se je razprostirala proti severo-zahodu. Tù smo počivajoč pričakovali solnčnega vzhoda. Krasen pogled! ki ga pa nismo smeli dolgo uživati. Komaj so prvi žarki zlatega solnea posijali, že smo se dalje pomikali z našimi konji. Dve uri smo jezdili po dolini, da pridemo v drugo dolino. Radostno mi je srcé igralo, ko se vrhu hriba na 200 stopinj približamo. Tù smo videli občudovanja vredno delo. Bil je „vodotok,“ ki je v prejšnjih časih mesto z vodo oskrboval. A od kod je tekla voda? Vsa okolica je pusta in s peskom posuta. Ponosne skale, ki nesó vodotok, nemajo ne duha ne sluha kake rastline; vse je pokrito z drobnim puščavnim peskom, ki ga strašni vihar Samum priveje. Na desnej in levej strani vodotoka smo videli nekaj čvetero voglatih zidov, bili so to velikanski stolpi. Pot, po katerem smo stopali, peljala nas je memo jednega teh stolpov, in zdaj še le smo zapazili, da so to grobni spomeniki. Veselo vriskajoč so tekali naši spremljevalci, ogoreli sinovi puščave, vrhu gore, raz katere je njihovo veselo vpitje odmevalo na vse strani. Mi smo hiteli za njimi, in od vrha goré smo ugledali staro, prekrasno mesto pod seboj — mrtvo sicer — a vendar v svojih razvalinah večno živeče. Ni mogoče popisati razvalin tega velikanskega mesta, še celó majheno podobo o njih narisati ni mogoče človeku takó, da bi si jih v duhu lahko predstavljaj. Gledé mnogih družih ostankov iz starih časov, ne poznam je razvaline, ki bi imela lepoto Palmíre. Pri Palmíri narava ni ravno krasna, da bi kinčala velikanske razvaline; tù je vse suho, planótno in pólno peska. Pla-

*) Palmira je bilo od Salomona sezidano mesto na nekej zelenici v sirskej puščavi.

njava, ki se do reke Evfrata širi, nerodovitna je in dolgočasna. Razpalo mesto je tako velikansko, da potrebuje človek dobri dve uri, da je obhodi. Kje so časi, ko je bilo to mesto polno življenja in veselega gibanja! Kje so časi, v katerih so bili ljudje zmožni tako velikanska poslopja staviti? Korintiških stebrov je vse polno, ki delajo velik vtis na človeka, ker jih le malo malo zidovja obdaja. Ni mogoče krasote in lepote teh stebrov primerjati s prelepim palmovim gozdom. Nemi in popolnem zamaknjeni v starodavno mesto Palmíro jezdili smo v klanec proti mestu pazno ogledovajoč vse, da bi se kaj ne izgubilo našim očem.

Prvo, kar smo ugledali, bila je palača, od katere se pa samo dvorovi še vidijo, ki jih obdajajo lepo in umeteljno izdelani stebri. Dalje idoč, dospemo do templja, katerega velikost se lahko sodi po dobro ohranjenih stolpovih, ki ga obdajajo. Hiteli smo dalje. Tam zagledamo umeteljno izdelan vhod, tukaj zopet kak slovesen oblók, ne daleč vrata iz lepih stebrov sestavljena. Steber za stebrom se vrstí, njih število je ogromno; tukaj jih stoji cel kùp, ondu se dviga samo jeden ponosno s svojim vrhom v zrak. Tu obdaje po več stebrov kak vodotok, ondu zopet leže le kosi kacega stebra, ki o njegovej velikosti pričajo. Tu in tam molé iz zemlje na pol podrta zidovja, ostanki, različnih podob in gomile nekdanjih prebivalcev gledajo na pol s peskom zasute izpod zemlje. Svoje konje smo spremljevalcem Beduinom v varstvo prepustili, in ves dan med razvalinami hodili ter jih občudovali. Tako lepa je Palmíra! Poskušal sem poslopje ali prav za prav le razvalino nekdanjega poslopja si narisati; s konca sem hotel tudi celo mesto na papir spraviti, ali brez posebnih priprav se mi ta misel ni dala izvršiti; tudi časa mi je k temu delu primanjkovalo. Iz začetka smo se namenili še drug dan tukaj ostati, ali brez potrebne hrane, in pa, ker so se turški dezertjerji tu okrog klatili ni nam bilo mogoče, in sklenili smo zvečer se domóv vrniti. Ko smo tedaj že v mraku svoje konje zasedli in se od lepe samíce obrnili nazaj jezděč preko gore, zdelo se mi je, kakor da bi bil nekaj zapustil, kar sem že davno ljubil in poprej za spomin v svojem srci nosil, a zdaj pa ta spominek samo jedenkrat viděč, moram ga za vselej zapustiti. Še dolgo smo vsi zamaknjeni gledali z vrha hriba doli na prelepo razsuto mesto, od žarkov zahajajočega solnca čarobno razsvetljeno. O kako strašno, strašno mrtva si Palmíra! Na tvojih razvalinah ni videti ne drevja ne listja, še mahú ne, samo golo skalovje in nič nego golo skalovje! Ko bi jaz Beduin bil, in bi mi moja mati umrla, pokopal bi jih v tvoje razvaline, da bi jih na tak način večno na svoje srce navezal. Toda nazaj se mi je treba vrniti, nazaj v mrzle severne kraje in samo tvojo podobo poneseš s seboj v svojo rojstno vas. To se zna, v prvem trenutku imam vtisek tvoje podode še lep in čist, a časoma tvoji stebri v mojem spominu razpadejo, pesek in prah se vzdigneta, in tebe, velikanska gomila iz spomina izbrišejo ali iz srca ne! — Z Bogom Palmíra! Z Bogom kraljica puščave.

Poslovení M. Málouvh.

Priredopisno - natoroznansko polje.

Severni jelen.

Vem, dragi moji, da ste užé slišali kako povest o jelenu, da-si jelena samega še niste videli letati po naših gozdih. Zakaj bi vas toraj ne zanimalo, ako vam nekoliko povem o severnem jelenu, ki se precej loči od našega?

Severni jelen se le redko še nahaja divji; udomačili so ga užé, kakor pri nas kozé. Po velikosti je našemu podoben, a glavo mu kinčata lepa, vejasta, nekoliko nazaj upognjena rogova; dlako ima po letu kratko, temno-sivo, po zimi pa dolgo in belo. Po letu se severni jelen ogolí, in jeseni odvrže rogova, brez katerih ostane do pomládi. Mladi jelenček ima rogova bela, srednje starosti siva, starec pa — črna. Na vsakem rogu zrasteti jelenu drugo leto po dve vejici, po tretje leto tri i. t. d. Vratu se lepo poda precej dolga griva. Tenke noge ima oborožene s preklanimi kopiti; repa pa skoraj nič nema. Ker ima kopita plôska in široka in zadej nekak izrastek, beží ta živali po snegu lahko, kakor bi jo veter podil.

Vse bogastvo prebivalcev na visokem severu obstoji iz črede takih jelenov, ki šteje časih na tisoče glav. Po tem številu se tudi tam gori mérijo bogatini. Oni nemajo krav ne konj ne ovac, imajo pa jelena, ki službo vseh opravlja. Vprašali bodete: ali te črede jelenov redé po hlevih, ali ne? Ne redé jih, kajti jeleni ne potrebujejo posebne vrdéve: veseli so, da jih izpusté prosto na pašo. Da bi se pa ne zgubili predaleč, privežejo nekaj jelenov po raznih mestih in to sili druge, da se vedno pasejo okolu privezanih tovarišev. Hrapav, brezploden in na vid neredílen bel mah in razni lišaji, to jim sestavlja glavno pičo vsak čas leta.

Kjer so ti jelenje domá, traja skoraj vse leto zima. Le malo dni poletja se v teh mračnih krajih prikaže solnce, ki raztopí ledeno skorjo, privabi iz zemlje blede travico, in zasuhla drevesa se začnó pokrivati z nebogatim zelenjem. Takrat se pasó jelenje tudi po travi in smukajo vrbovo, trepetličino in brezovo listje. Hudo se jim pa godí po zimi, zato pa takrat tudi zeló izhujšajo; z velikim trudom si morajo izkopavati izpod snega slabo pičo in s kopiti prebijati ledeno skorjo, da pridejo do mahú. Še večja nadloga bi jih trla po letu, ako bi jej ne ubégali. V celih čredah se sélijo namreč na leto severni jelenje s svojimi gospodarji proti jugu, da bi se rešili tu v goratih krajih in lesovih pred svojimi najhujšimi sovražniki, komarji in brenceljni. Spomladi in zgodaj na leto fréé komarji v celih rójih nad čredami jelenov, usedajo se jim na hrbet in pokladajo v gosto dlako svoja jajca, ki so drobneja nego-li prosena zrna. Iz teh jaje se kmalu izležejo črvički, ki pregledajo, iskajoč si živeža, jelenovo kožo in se zarijó v njihovo teló. Ves hrbet se jim pokrije z velicimi oteklinami, ki imajo na vrhu male luknjice. Od nestrpnega srbenja si jeleni večkrat razdrgnejo ves hrbet do krvi. Nekateri gredó v vodo, kjer prebijejo ves dan in pozabijo na krmo, da večkrat poginejo. V jelenovem telesu se črviči polagoma izpremené v ličinke, ki zrastó velike kakor želod, ter se zvalé čez luknjico na zemljo kamor se zarijó, in le malo tednov še mine, pa prileté iz njih mladi brenceljni. Čemu bi tedaj krasne živalice ne ušle na pomlad tem groznim mukam? Jeseni se pa jelenje zopet

vračajo v svoje ródne kraje, in ako srečajo na poti vode in reke, naglo jih preplavajo. Vse potovanje se vrši v gotovem redu: sprédaj gre samica z jelenčeki, samci jim pa sledé za nekoliko dni.

Jelenje mleko je tolsto in daje zeló veliko masla, a ker maslo ni prav okusno, rajši narejajo iz mleka sir. Meso je okusno in tečno. Iz trdih jelenovih rogov se delajo noži, žlice in druga priprava; koža z dlako vred je pa za obleko. Severni národi so vsi od glave do nog zaviti v jelenove kože, in ta obleka je tako topla in pripravna, da se v tem podnebji ne da zamenjati z nobeno drugo. Kožo sešivajo s posušenimi jelenovimi žilami, da dalje traja. Lepšega pa ni, kakor voziti se s tacimi jeleni po velikem snegu. V visoke, lahke sani vpreže gospodar po jednega ali več jelenov. Na poti jeleni nikdar ne skačejo, temuč enakomerno jih nese po snežnej vršini z neznansko hitrostjo.

Brez jelenov bi ne bilo mogoče živeti na daljnem severu in kaže se tudi v tem neskončna modrost roke božje. A. K.

Razne stvari.

Drobtine.

Pred Božičem.
(Srbška národna.)

Božič, Božič buta
Na oboja vrata,
Nosi venec zlata,
Da pozláti vrata
In obá podboja.

C.

(Primorsko) šteje 560.000 duš, med katerimi je nad tri petine Slovanov.

(Človeška starost v starem veku.) Abraham je doživel 175 let; Izak 180, Jakob 147, Izmael 137, Sara 127, Jožef 110, Mozes 120, Jozna 110, Elija 90 let.

(Električno osvitljava) je iznašel Rus Jabločkov, katera je že po nekaterih ulicah v Parizu na Francozkem namesto plina vpeljana. Pravijo, da se bo ta nova osvitljava vpeljala tudi v morskih vojašnicah in tovarnah Kronstata.

Kratkočasnice.

* Učitelj: Nu, Tonček, povédi nam, kakšno podobo ima naša zemlja?

— Tonček: Okroglo. — Učitelj: In kako veš to? — Tonček: Ker ste nam vi sami to povedali!

*(Postrešček pred sodnijo.)
Sodnik: Zakaj mi niste precej povedali svojega imena, ko vas sem prvič vprašal? — Postrešček: Ker se ga nisem mogel takój spomniti. — Sodnik: Le kak neumnež more kaj tako neumnega odgovoriti. — Postrešček: Gospod, ako bi vas ljudjé celih 15 let le „števalo 18“ imenovali kakor mene, potlej bi tudi vi gotovo že davno pozabili svoje pravo imé.

* V nekej vási sta bila dva kmeta; prvi se je pisal Volk, a drugi Medved. V tej vasi pa je živel tudi bogati Tine, ki je imel dve zeló pridni in dobri hčerki, ki ste se pozneje omožili. Necega dné pride k Tinetu njegov prijatelj, ki je bil že več let iz dóma. „Kako pa je to,“ vpraša prijatelj Tineta, „da tvojih hčeri nikjer ne vidim? Kje pa ste?“ — „Veš, ljubi moj,“ odgovori šaljivi Tine, „pri svojih hčerah sem bil zeló nesrečen, ker jedno mi je vzel Volk, a drugo mlajšo pa Medved.“

Kmetska vremenska proročovanja za mesec gruden.

Prvi teden huda zima, osem tednov ne odkima.

Božičen dež vzame reš.

Mnogo snega, mnogo sena.

Kolikor se ivja o Božiči na vejah blesti, toliko sadja prihodnje leto na drevji visi.

Dež in veter pred Božičem, koplje zimo rad mrličem.

O Božiči zelena, o velikej noči snežena.

Če se grudna bliska in gromi,
Drugo leto vetrov dost buči.

Kolikor bliže Božič mlaja,
Toliko hujši mrzaj prihaja.

Se zmrzlina grudna ne otaja,
Še prosenca hujši mrzaj nastaja.

Grudna suh veter če piska,
Je po navadi
Suho spomladi,
Suša po leti pritiska.

Slovstvene novice.

*Pet božičnih pesem. Vglasbil Leop. Cvek, učitelj pri sv. Petru v Ljubljani. — Tako se glasi pet prav mičnih napevov za sveti večer, ki bodo marsikom dobro došli o božičnem času. Živo je priporočamo vsem, ki se pečajo s cerkvenim petjem po deželi. Cena jim je 30 kr. in se dobivajo pri M. Gerber-ji, knjigotržci v Ljubljani.

Odgonetke rebusa, uganke in računske naloge.

Rebus: Sam **o** = Samo, kralj Slovanov. (Rešil ga ni nobeden.)

Uganke: Mesec januar.

Prav so jo rešili: Gg. Klementina Papež na Jesenicah in Lizika Slemenik na Dobrni.

Računska naloga: Drobec $\frac{1}{10}$.

Prav so jo rešili: Gg. Klementina Papež na Jesenicah in Ivan Baumgartner, učencec 4. razreda v Ljubljani.

Vabilo k naročbi,

Z denšnjim listom dovršujemo osmo „Vrtčevo“ leto.

Kakor do sih dob tako ostane „Vrtec“ tudi v prihodnjem letu še vedno to, v kar je odmenjen, namreč: slovenske mladini v poduk in zabavo.

Prizadevali si bomo, da bode vsak njegov list s prihodnjim letom zanimiv ne le po zadržaji, temveč tudi po različnosti sestavkov. Uravnava mu bode taka, da bode ustrezal malej in tudi bolj odraslej slovenske mladini, slovenskim učiteljem, starišem in sploh odgojiteljem mladine.

Cena mu ostane ista.

Za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr.

 Naročnina naj se nam še ta mesec pošlje, da moremo primerno število listov priréditi.

 S prihodnjim letom začeli bomo tudi s knjižnico za slovensko mladino. Knjiga I. z naslovom „Dragoljubci,“ obsegajoča zbirko podučnih pripovedek za slovensko mladino, pride na svetlo meseca marca in bo stala trdo vezana s platnenim hrbtom 40 kr. „Vrtčevi“ naročniki, da si poštnino prilhranijo, najbolje storé, ako omenjeni znesek uže zdaj pošljejo z „Vrtčevo“ naročnino. Knjižica se jim potem pošlje paštinae prasta takóž, ko pride na svetlo.

Naročnina naj se nam pošilja s poštnimi nakaznicami (Postanweisung).

Uredništvo „Vrtčevo“

v Lingarjevih ulicah, hišno štev. 1.